

КОНЦЕПЦІЯ ДЕМОКРАТІЇ В ПРАКТИЦІ ЄСПЛ: ГЕНДЕРНИЙ ВИМІР

Олександр Водянніков

**Концепція демократії в Конвенції і
практиці ЄСПЛ**

01

02

Загальноєвропейський консенсус

**Гендерний вимір: рівність
можливостей для чоловіків і жінок**

03

04

**Субстантивна рівність і принцип
демократії**

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

**Концепція демократії в
Конвенції і практиці ЄСПЛ**

Преамбула до Конвенції

«...підтверджуючи свою глибоку віру в ті основоположні свободи, які становлять підвалини справедливості та миру в усьому світі і які найкращим чином забезпечуються, з одного боку, завдяки дієвій політичній демократії, а з іншого боку, завдяки спільному розумінню і додержанню прав людини, від яких вони залежать»

Практика ЄСПЛ

Два засадничі елементи:

- Плюралістичний
- Представницький

**Загальноєвропейський
консенсус**

Шумпетерівське розуміння

Концепція Дж. Шумпетера

«демократичний метод полягає у такому інституційному устрої для прийняття політичних рішень, у якому індивіди набувають владу приймати рішення шляхом конкурентної боротьби за голоса виборців»

«Класична концепція демократії»

«демократичний метод полягає у такій сукупності інституційних засобів прийняття політичних рішень, за допомогою яких реалізується спільне благо шляхом надання самому народу можливості вирішувати проблеми, обираючи індивідів, які збираються для того, щоб виконати його волю»

«Сучасна політична демократія – це режим чи система урядування, за якої правителі є відповідальними за свої дії в публічній сфері перед громадянами, що діють опосередковано через конкуренцію і співпрацю їхніх представників»

**Гендерний вимір:
рівність можливостей для
чоловіків і жінок**

Принцип представництва

Елемент представницької демократії вимагає субстантивної рівності.

Субстантивна рівність у гендерному вимірі вимагає забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків.

Гендерна рівність означає «... рівні права для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців, а також однакову видимість, розширення можливостей, відповідальність та участь у всіх сферах публічного і приватного життя»

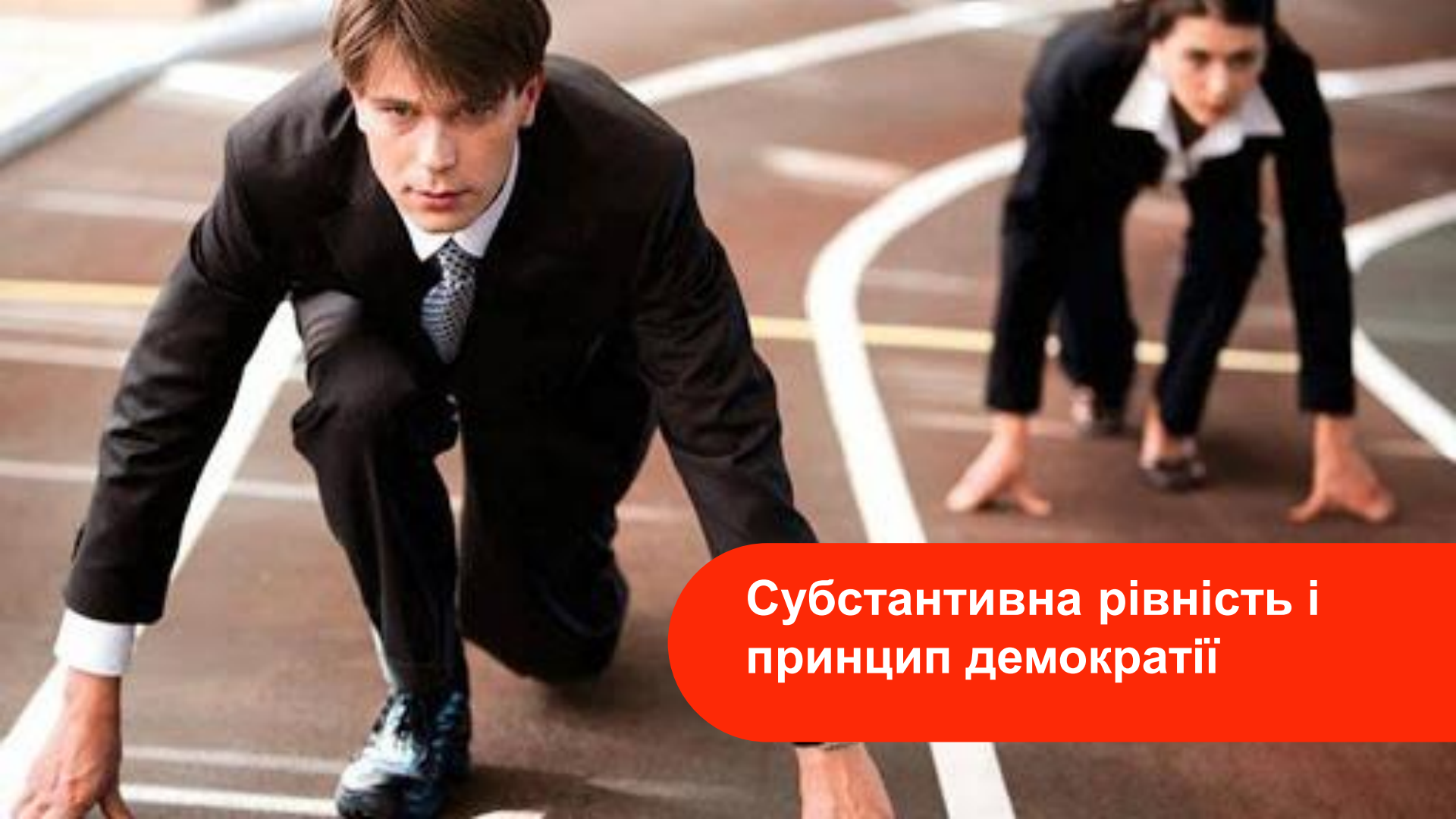
Council of Europe. Gender Equality Strategy
2018-2023.

Гендерні квоти

1. законодавчо встановлені виборчі квоти, тобто обов'язкова кількість/співвідношення жінок та чоловіків у виборчих списках політичних партій на виборах;
2. законодавчо «зарезервовані» місця в законодавчому чи іншому представницькому органі;
3. (добровільні) партійні квоти застосовуються в добровільному порядку політичними партіями

«... інститути [Ради Європи] вважають, що відсутність гендерного балансу в політиці становить загрозу легітимності демократії і порушенням права на гендерну рівність... Відповідно, Суд вважає, що втручання, про яке йдеться, переслідує легітимну мету посилення легітимності демократії через забезпечення більш збалансованої участі жінок і чоловіків в політичному процесі»

**Субстантивна рівність і
принцип демократії**

**Конституційні суди
Тюрингії, Бранденбургу,
Баварії**

Закони про гендерний паритет порушують конституційні права партій (право на вільне визначення виборчих списків) та виборців (право на вільне волевиявлення без втручання держави і рівне пасивне виборче право).

«[позиція Конституційного суду Тюрингії] ... не суперечить рішенням Європейського Суду з прав людини від 5 грудня 2019 року - No. 54893/18 (Zevnik et. al. v. Slovenia) ... Однак то рішення підтверджує висновки, зроблені тут. ЄСПЛ посилається безпосередньо на документи Ради Європи, згідно яких квоти не суперечать рівності виборчого права, якщо вони мають конституційну підставу і можуть слугувати меті посилення представництва (пара. 21 рішення). ... На додаток, ЄСПЛ визнає за державами широке поле розсуду у питаннях визначення пропорційності втручається обраної моделі права голосу у свободу вибору...»

Дякую за увагу!

